

III. TÍNH TOÁN CÁC THAM SỐ CỦA ĐƯỜNG DÂY TRUYỀN TẢI

3.1 Đường dây truyền tải

Sự khác nhau giữa đầu nhận và đầu gửi gọi là độ sụt áp của đường dây truyền tải

$$\Delta U \% = \frac{(V_s - V_r) 100}{V_r} \%$$

V_s : điện áp đầu gửi.

V_r : điện áp đầu nhận

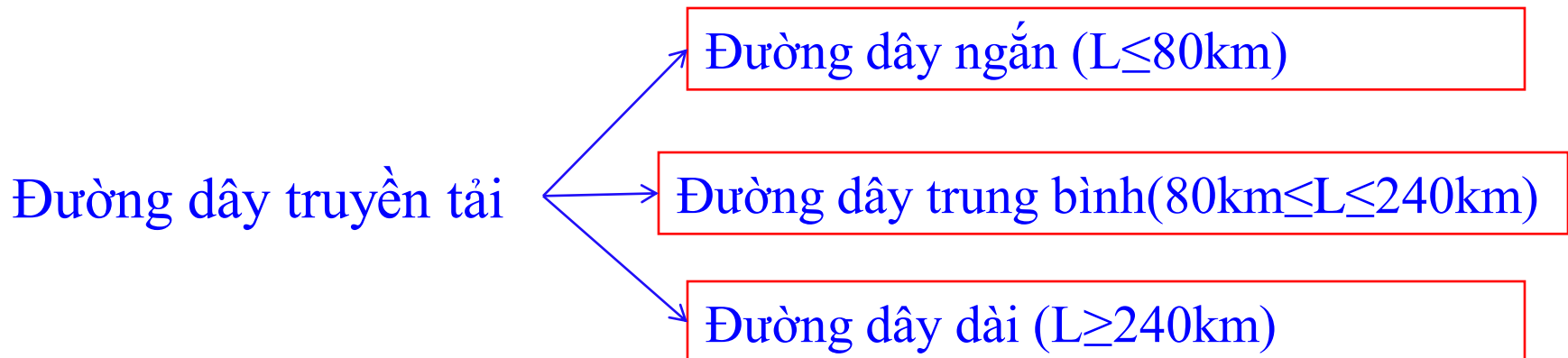
Tổn thất trên đường dây truyền tải:

R: điện trở của đường dây mỗi pha.

I: dòng điện pha đầu nhận

$$\Delta P = 3.I^2 .R$$

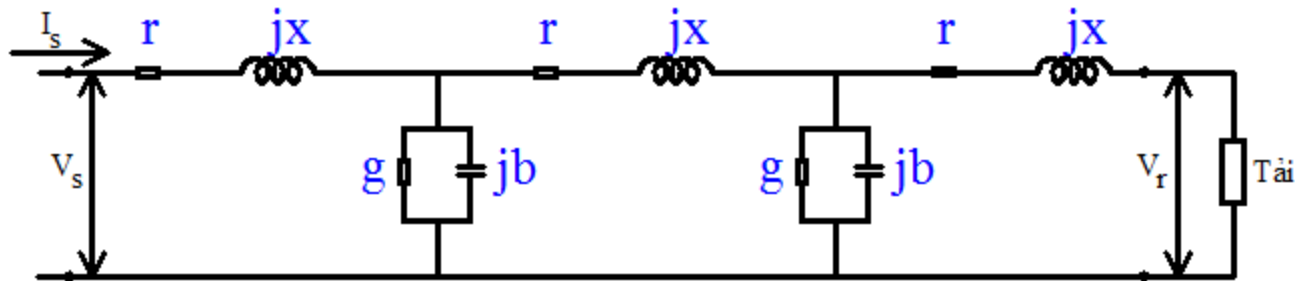
Hiệu suất của đường dây = Công suất đầu nhận/ Công suất đầu gửi

III. TÍNH TOÁN CÁC THAM SỐ CỦA ĐƯỜNG DÂY TRUYỀN TẢI

3.2 Những biểu thức tổng quát phân tích ĐD truyền tải

Đường dây dài ($>250\text{km}$) ta không thể tính bằng các sơ đồ thông số tập trung mà phải tính toán với thông số rải

Xét điểm P cách đầu nhận một khoảng x . Điện áp điểm P giả sử bằng e , dòng điện i .

Q có khoảng cách $x+dx$ kể từ đầu nhận. Điện áp $e+de$ và dòng điện: $i+di$. Chiều dài giữa PQ là dx có tổng trở $z \cdot dx$ với z là tổng trở trên một đơn vị chiều dài

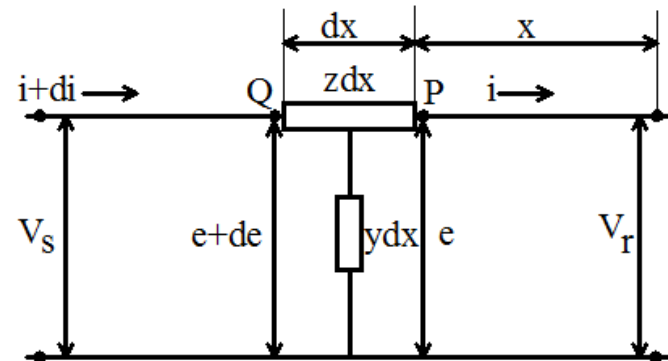
V_s, I_s : điện áp, dòng điện đầu gửi.

V_r, I_r : điện áp, dòng điện đầu nhận

Tổng trở mỗi pha: $Z=z \cdot l=R+jX$ (Ω)

Tổng dẫn mỗi pha: $Y=y \cdot l=G+jB$ ($1/\Omega$)

L : chiều dài đường dây

III. TÍNH TOÁN CÁC THAM SỐ CỦA ĐƯỜNG DÂY TRUYỀN TẢI

3.2 Những biểu thức tổng quát phân tích ĐD truyền tải

$$\theta = \alpha.l = \sqrt{YZ}$$

Với $\alpha = \sqrt{z.y}$ hằng số truyền trên đơn vị chiều dài

Tổng trở đặc tính đường dây

$$Z_0 = Z_c = \sqrt{\frac{Z}{Y}} = \sqrt{\frac{z}{y}} \quad (\Omega) \quad (3.1)$$

$$\frac{1}{Z_c} = \frac{Y}{\theta} \quad \text{hay} \quad Z_c = \sqrt{\frac{Z}{Y}} = \sqrt{\frac{Z^2}{YZ}} = \frac{Z}{\theta}$$

$\sqrt{\frac{Z}{Y}}$:Được gọi là tổng trở đặc tính đường dây hay tổng trở đặc tính Z_c

Nếu tổng trở tải bằng tổng trở đặc tính Z_c thì tổng trở ở bất kỳ điểm nào dọc ĐD được tính từ điện áp V :

$$\dot{Z} = \frac{\dot{V}}{\dot{I}} = \frac{e}{i} = Z_c$$

III. TÍNH TOÁN CÁC THAM SỐ CỦA ĐƯỜNG DÂY TRUYỀN TẢI

3.2 Những biểu thức tổng quát phân tích ĐD truyền tải

So sánh tại P và Q có các quan hệ sau

$$e + de = e + iz.dx \quad (3.2) \quad \text{hay} \quad \frac{de}{dx} = iz \quad (3.3)$$

hay

$$i + di = i + ey.dx \quad \text{hay} \quad \frac{di}{dx} = ey \quad \text{và} \quad \frac{d^2 e}{dx^2} = \frac{di}{dx} z = eyz = \alpha^2 e \quad (3.4)$$

$$\text{và} \quad \frac{d^2 i}{dx^2} = \frac{yde}{dx} = yiz = \alpha^2 i \quad (3.5)$$

Giải hệ PT (3.4) và (3.5) ta có:

$$e = A.cosh \alpha x + B sinh \alpha x \quad (3.6)$$

$$\text{và} \quad i = C.cosh \alpha x + D sinh \alpha x \quad (3.7)$$

Với A, B, C, D là các hằng số

III. TÍNH TOÁN CÁC THAM SỐ CỦA ĐƯỜNG DÂY TRUYỀN TẢI

3.2 Những biểu thức tổng quát phân tích ĐD truyền tải

Nếu tính theo điều kiện đầu nhận

$$e = V_r \cosh \alpha x + I_r Z_0 \sinh \alpha x \quad (3.8)$$

$$i = I_r \cosh \alpha x + \frac{V_r}{Z_0} \sinh \alpha x \quad (3.9)$$

Thay thế Z/θ vào Z_c và Y/θ vào $1/Z_c$ ta có quan hệ giữa điện áp và dòng:

$$\dot{V}_s = \dot{V}_r \cosh \theta + \dot{I}_r \dot{Z} (\sinh \theta) / \theta \quad (V) \quad (3.8)$$

$$\dot{I}_s = \dot{I}_r \cosh \theta + \dot{V}_r \dot{Y} (\sinh \theta) / \theta \quad (A) \quad (3.9)$$

$$\dot{V}_r = \dot{V}_s \cosh \theta - \dot{I}_s \dot{Z} (\sinh \theta) / \theta \quad (V) \quad (3.10)$$

$$\dot{I}_r = \dot{I}_s \cosh \theta - \dot{V}_s \dot{Y} (\sinh \theta) / \theta \quad (A) \quad (3.11)$$

Đặt A, B, C, D:

$$\dot{D}=\dot{A} = \cosh \theta; \quad \dot{B}=\dot{Z} (\sinh \theta) / \theta; \quad \dot{C}=\dot{Y} (\sinh \theta) / \theta$$

III. TÍNH TOÁN CÁC THAM SỐ CỦA ĐƯỜNG DÂY TRUYỀN TẢI

3.2 Những biểu thức tổng quát phân tích ĐD truyền tải

Thì các PT trên trở thành

$$\dot{V}_s = \dot{A}\dot{V}_r + \dot{B}\dot{I}_r \quad (3.12)$$

$$\dot{I}_s = \dot{C}\dot{V}_s + \dot{D}\dot{I}_r \quad (3.13)$$

$$\dot{V}_r = \dot{D}\dot{V}_s - \dot{B}\dot{I}_s \quad (3.15)$$

$$\dot{I}_r = \dot{A}\dot{I}_s - \dot{C}\dot{V}_s \quad (3.16)$$

Lưu ý $\dot{A}\dot{D} - \dot{B}\dot{C} = 1$ vì $\cosh^2 \theta - \sinh^2 \theta = 1$

Hàm $\cosh x$ và $\sinh x$ có thể viết dưới dạng chuỗi

$$\cosh x = 1 + x^2 / 2! + x^4 / 4! + x^6 / 6! + \dots \quad (3.17)$$

$$\sinh x = x + x^3 / 3! + x^5 / 5! + x^7 / 7! + \dots \quad (3.18)$$

Ta tính được A, B, C, D

$$\dot{A} = \dot{D} = \left(1 + \dot{Y}\dot{Z} / 2 + \dot{Y}^2 \dot{Z}^2 / 24 + \dot{Y}^3 \dot{Z}^3 / 720 + \dots \right) \quad (3.19)$$

$$\dot{B} = \dot{Z} \left(1 + \dot{Y}\dot{Z} / 6 + \dot{Y}^2 \dot{Z}^2 / 120 + \dot{Y}^3 \dot{Z}^3 / 5040 + \dots \right) \quad (3.20)$$

$$\dot{C} = \dot{Y} \left(1 + \dot{Y}\dot{Z} / 6 + \dot{Y}^2 \dot{Z}^2 / 120 + \dot{Y}^3 \dot{Z}^3 / 5040 + \dots \right) \quad (3.21)$$

III. TÍNH TOÁN CÁC THAM SỐ CỦA ĐƯỜNG DÂY TRUYỀN TẢI

3.2 Những biểu thức tổng quát phân tích ĐD truyền tải

Đường dây truyền tải ngắn

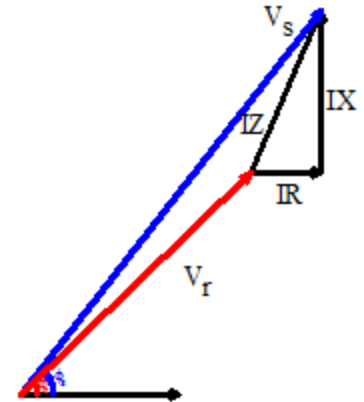
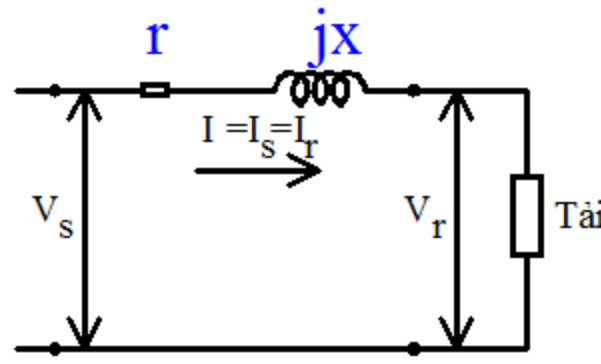
Bỏ qua điện dung, hay $Y=0$, $A=D=1$; $B=Z$; $C=0$. PT (3.12) (3.13) trở thành:

$$\dot{V}_s = \dot{V}_r + \dot{I}_r \dot{Z} \quad (3.22)$$

$$\dot{I}_s = \dot{I}_r \quad (3.23)$$

Mạch có điện trở R nối tiếp với cảm kháng X của mỗi pha. Nếu V_r là điện áp pha $\rightarrow$ CS thực của tải ở đầu nhận: $P_r = 3V_r I_r \cos \phi_r$

Dòng đầu gửi bằng dòng đầu nhận. Nếu I trễ so với V_r một góc ϕ_r , từ giản đồ vectơ

$$\left(V_r \cos \phi_r + IR \right)^2 + \left(V_r \sin \phi_r + IX \right)^2 = V_s^2 \quad (3.24)$$

Nếu ϕ_s là góc giữa V_s và I_s và là hệ số CS đầu gửi

$$\operatorname{tg} \phi_s = \left(V_r \sin \phi_r + IX \right) / \left(V_r \cos \phi_r + IR \right) \quad (3.25)$$

III. TÍNH TOÁN CÁC THAM SỐ CỦA ĐƯỜNG DÂY TRUYỀN TẢI

3.2 Những biểu thức tổng quát phân tích ĐD truyền tải

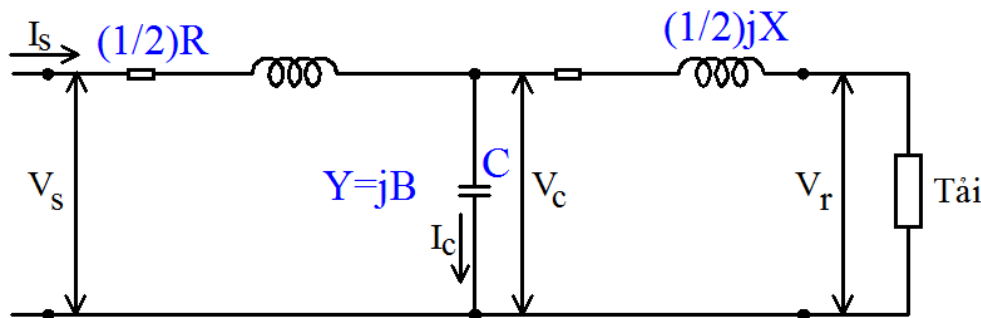
Đường dây truyền tải trung bình-Giải bằng PP hình T

Giả sử điện dung tập trung ở tâm đường dây. Sử dụng PP tương đương hình T. Khi đó các hệ số $A=D=1+YZ/2$; $B=Z(1+YZ/4)$; $C=Y$. PT (3.19) (3.21) trở thành:

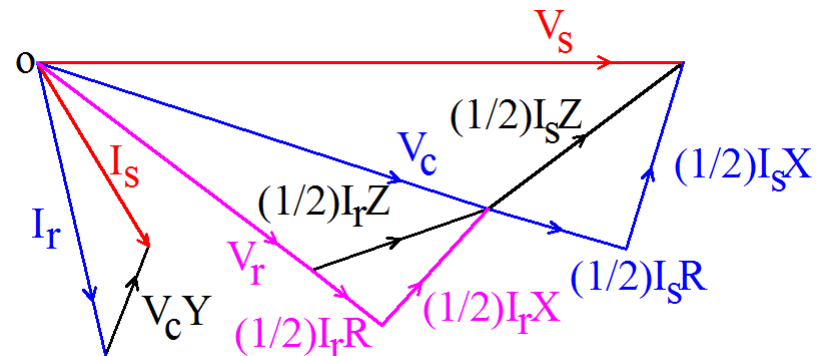
$$\dot{V}_s = \dot{V}_r \left(1 + \dot{Y}\dot{Z} / 2 \right) + \dot{I}_r \left(1 + \dot{Y}\dot{Z} / 4 \right) \dot{Z} \quad (3.26)$$

$$\dot{I}_s = \dot{V}_r \dot{Y} + \dot{I}_r \left(1 + \dot{Y}\dot{Z} / 2 \right) \quad (3.27)$$

Mạch tương đương hình T

Giải đồ vectơ

III. TÍNH TOÁN CÁC THAM SỐ CỦA ĐƯỜNG DÂY TRUYỀN TẢI

3.2 Những biểu thức tổng quát phân tích ĐD truyền tải

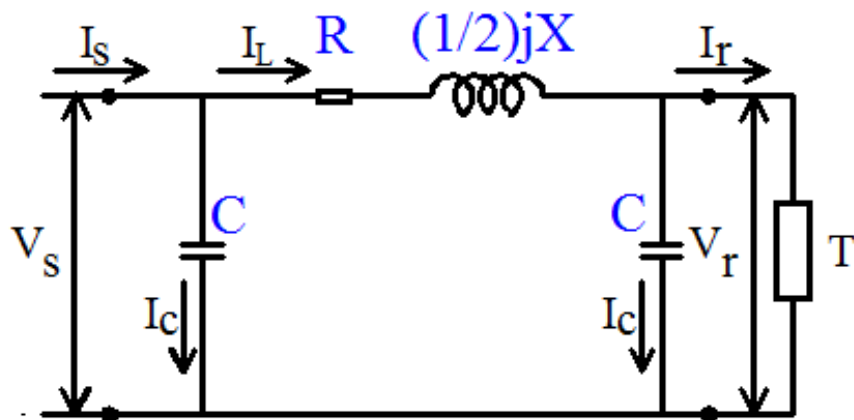
Đường dây truyền tải trung bình-Giải bằng PP hình II

Giả thiết mỗi nửa điện dung ĐD được đặt ở mỗi đầu đường dây. Sử dụng PP tương đương hình II. Khi đó các hệ số $A=D=1+YZ/2$; $B=Z$; $C=Y(1+YZ/4)$; PT (3.12), (3.13) trở thành:

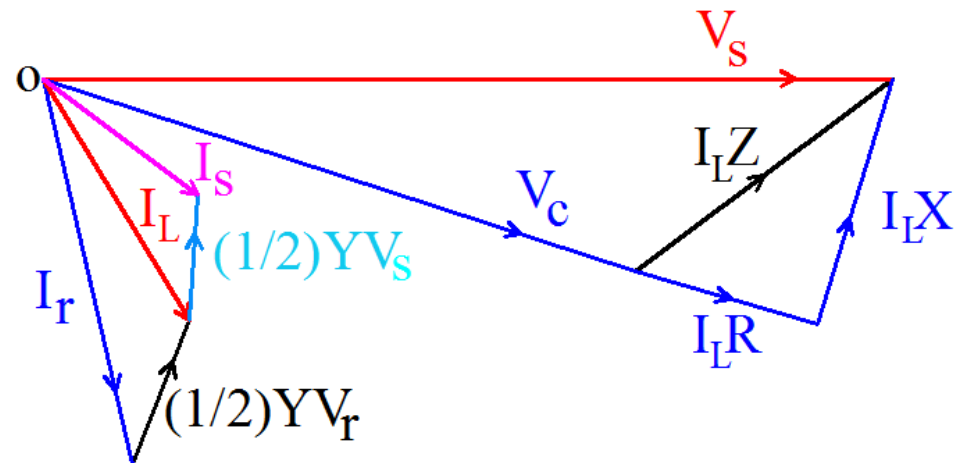
$$\dot{V}_s = \dot{V}_r \left(1 + \dot{Y}\dot{Z} / 2 \right) + \dot{I}_r \dot{Z} \quad (3.28)$$

$$\dot{I}_s = \dot{V}_r \dot{Y} \left(1 + \dot{Y}\dot{Z} / 2 \right) + \dot{I}_r \left(1 + \dot{Y}\dot{Z} / 2 \right) \quad (3.29)$$

Mạch tương đương hình T

Giản đồ vectơ

III. TÍNH TOÁN CÁC THAM SỐ CỦA ĐƯỜNG DÂY TRUYỀN TẢI

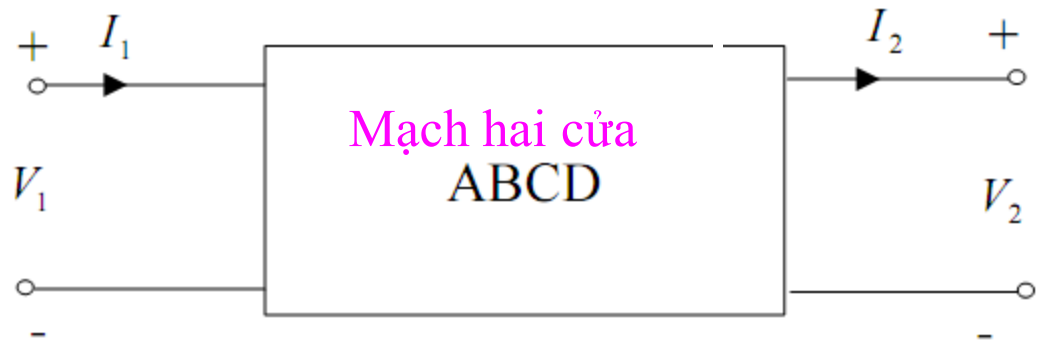
3.2 Những biểu thức tổng quát phân tích ĐD truyền tải

Mạch tương đương mạng hai cửa của ĐD truyền tải

Giải bài toán ở chế độ xác lập, ĐD truyền tải có thể giải bằng mạng tương đương hai cửa với các biểu thức quan hệ đầu vào đầu ra

$$\dot{V} = \dot{A}\dot{V}_R + \dot{B}\dot{I}_R$$

$$\dot{I} = \dot{C}\dot{V}_R + \dot{D}\dot{I}_R$$

Chiều dài ĐD	Mạch tương đương	A	B	C	D
Dài	Thông số rải	$\cosh \sqrt{YZ}$	$\frac{Z \cdot \sinh \sqrt{YZ}}{\sqrt{YZ}}$	$\frac{Y \cdot \sinh \sqrt{YZ}}{\sqrt{YZ}}$	$\cosh \sqrt{YZ}$
Ngắn	Tổng trở nối tiếp	1	Z	0	1
Trung bình	Hình T Hình II	1+0,5YZ 1+0,5YZ	Z(1+0,5YZ) Z	Y Y(1+0,5YZ)	1+0,5YZ 1+0,5YZ

III. TÍNH TOÁN CÁC THAM SỐ CỦA ĐƯỜNG DÂY TRUYỀN TẢI

3.2 Những biểu thức tổng quát phân tích ĐD truyền tải

CS truyền tải tại một điểm nào đó trên ĐD cũng có thể tính theo A, B, C, D

Đặt $\dot{A} = |\dot{A}| \angle \alpha$ và $\dot{B} = |\dot{B}| \angle \beta$

Chọn V_R làm chuẩn, giả thiết: $\dot{V}_R = |\dot{V}_R| \angle 0$ và $\dot{V} = |\dot{V}| \angle \delta$

Từ (3.12):
$$\dot{I}_R = \frac{|\dot{V}|}{|\dot{B}|} \angle (\delta - \beta) - \frac{|\dot{A}| |\dot{V}_R|}{|\dot{B}|} \angle (\delta - \beta)$$
 V_S, V_R là điện áp pha

CS một pha tại đầu nhận:

$$S_R = \dot{V}_R \dot{I}_R^* = P_R + jQ_R = \frac{|\dot{V}_R| |\dot{V}_S|}{|\dot{B}|} \angle (\beta - \delta) - \frac{|\dot{A}| |\dot{V}_R|^2}{|\dot{B}|} \angle (\beta - \delta)$$

Suy ra:

$$P_R = \frac{|\dot{V}_R| |\dot{V}_S|}{|\dot{B}|} \cos(\beta - \delta) - \frac{|\dot{A}| |\dot{V}_R|^2}{|\dot{B}|} \cos(\beta - \delta)$$

$$Q_R = \frac{|\dot{V}_R| |\dot{V}_S|}{|\dot{B}|} \sin(\beta - \delta) - \frac{|\dot{A}| |\dot{V}_R|^2}{|\dot{B}|} \sin(\beta - \delta)$$

Nếu $|\dot{V}_S|, |\dot{V}_R|$ là điện áp dây thì P_R, Q_R là CS ba pha tại đầu nhận

Bài tập